

G- ABBASİLER (750-1258)

- * İlk halifeleri **Ebu'l-Abbas** Abdullah'tır.
- * Daha sonra yerine **Ebu Cafer Mansur** geçmiştir.
- * Bağdat şehrini kurmuş ve merkez yapmıştır.
- * **Bu** dönemde kültürel **alanda önemli faaliyetler** gerçekleştirilmiştir.
- * Yunan ve Hellenistik eserler ilk kez Arapçaya çevrilmiştir.

Talas Savaşı (751): Müslümanlar, Horasan'ı aldıklarında Türkler dağılık durumdaydı. Göktürk devleti yıkılmış; Türgiş devleti parçalanmak üzereydi. Türkler, Çin baskısı altında eziliyordu. Bunun üzerine Orta Asya'ya girmek isteyen Araplar'la birleştiler. Böylece bir yakındoğu ülkesiyle uzakdoğu ülkesi karşı karşıya geldi. Savaşı Araplar kazandı. Bu savaş, Türkler'i İslamlağa yaklaştırdı.

Talas Savaşı, İslam dinin Orta Asya'da siyasal egemenliğini saygılayan bir olaydır.

- * En parlak devir **Harun Reşit** dönemidir.
- * Bizans vergiye bağlanmıştır.
- * 'Lüks ve zenginlik doruğa çıkmıştır.
- * **Oğlu Me'mun** döneminde bilim **ve felsefeye** önem verilmiştir.
- * Bağdat'ta bir rasathane açılmış ve Cebir (Matematik) ilmi kurulmuştur.
- * **Mu'tezile** mezhebi bu dönemde ortaya çıkmıştır.
- * Halife Mutasım zamanında Türkler'e büyük önem verilmiştir. (Özellikle askeri **alanda**)
- * Türkler için **Samarra** şehrini kurmuşlardır.
- * Bizans'a karşı "**Avasım**" denilen sınır kentlerini oluşturmuşlardır.

Abbasilerin Zayıflaması ve Yıkılması

- * Yetenekli kişilerin başa geçememesinden dolayı merkezi idare zayıflamıştır.
- * Görünüşte Abbasi Devleti'ne bağlı, siyasi olarak tamamen bağımsız devletler ortaya çıkmıştır.

Tavaif-i Müluk denilen bu devletlerin önemlileri şunlardır:

Mısır'da: Tulunoğulları, Akşitler, Fatımiler, Eyyubiler, Memlükler,
İran'da: Tahiriler, Safariler, Büveyhoğulları,
Maveraünnehir'de ise: Samanoğulları'dır.
 Abbasiler zayıflayınca Büveyhoğulları'nın etkisine girmiştir.
 Büyük Selçuklu Sultanı Tuğrul Bey, yaptığı seferlerle bu etkiyi yıkmıştır(1055 ve 1057)

Abbasiler'in Genel Özellikleri

- 1.İrkçı politika izlememişler.
- 2.Emevilerin gücüne ve ulaştıkları sınırlara ulaşamadılar.
3. **Talas Savaşı'nda** (751) Türklerden yardım almış ve kurulan ilişkiler sayesinde Türkler kitleler halinde Müslüman olmuşlardır.
- 4.Divan teşkilatını ve vezirlik makamını kurmuşlardır.
- 5.Abbasi Devleti'nin yıkılmasıyla Abbasi halifeliği Memlüklerin himayesine girmiş ve bu durum Yavuz'un Mısır Seferi'ne kadar (1517) devam etmiştir.

IX. yüzyılın ortalarından itibaren Abbasi halifeleri güçlerini kaybettiler. Bu tarihten sonra Türk Komutanlar istedikleri halifeyi görevden almışlar ve istedikleri Abbasi ailesinden birini halife yapmışlar. Türk komutanları uzak eyaletlerin valiliklerini aralarında paylaşmışlar, ancak halife üzerinde etkilerini kaybetmemek için görev yerlerine vekil valiler göndermişler. Bu durum bir süre sonra Abbasi Devleti'nin parçalanmasına yol açmıştır. Bundan sonra Abbasi halifeleri sadece dini otoriteyi temsil etmişler, siyasi otorite Türk hükümdarlarının eline geçmiştir.

İran'da İlhanlı Devleti'ni kuran Hülâgu Han Bağdat'ta yaptığı seferle Abbasi Devleti'ni yıkmış ve Abbasi soyuna mensup olan bütün sülaleyi kılıçtan geçirerek Abbasi Devleti'ni yıkmıştır(1258).

İSLAM KÜLTÜR VE UYGARLIĞI

-Hz. Muhammed'den itibaren **siyasi ve askeri** liderlik tek kişide toplanmıştır. Dört Halife döneminde halifeler seçimle işbaşına gelmişlerdir.

-Emeviler ile birlikte hilafet saltanata dönüşmüştür.
 -Vezirlik kurumu Abbasiler döneminde oluşturulmuştur.
 -İslam devletlerine **Medine, Küfe, Şam, Bağdat başkentlik** yapmıştır. Hz. Ömer döneminde başlayan **Cünd** denilen **ordugah şehirler** oluşturulmuştur. **Bunlar:** Irak'ta Basra ve Küfe, Suriye'de Dimeşk, Filistin'de Remle, Mısır'da Fustat, Tunus'ta Keyrevan, İran'da Merv gibi şehirlerdir. Buralarda sürekli asker bulundurulurdu. **Kara** orduları komutanına 'Emirü'l-Umera', donanma genel sorumlusuna da 'Emirü'l-Ma' denilmekteydi.

İslam Devleti'nin genel gelirleri; zekat, sadaka, ganimetlerin beşte biri, öşür, haraç ve cizyedir.

-Abbasiler devrinde **tarım ve sanayi** gelişmiş, dünya ticareti Müslümanların eline geçmiştir. Müslümanlar **sanat alanında; fethettikleri toplumların sanatlarından etkilenmiş ve geliştirmişlerdir. Bölgeler arasında farklılık gösteren fakat kendine has özellikleri olan yüksek sanat anlayışı ortaya çıkmıştır.**

Not: Resim ve heykeltçilik yasaklandığından bu alanda gelişme olmamıştır.

İslâm kültür ve medeniyetlerinde bilimler genel olarak ikiye ayrılır:

a. İslâmî bilimler**b. Pozitif Bilimler (Sosyal ve Fen Bilimleri)**

a. İslâmî bilimler: Hz. Muhammed'in ölümünden sonra ortaya çıkan sorunların Kur'an-ı Kerim'e dayanılarak halledilmesi ile Kur'an'ın iyi anlaşılması için yapılan çalışmalar İslâmî bilimlerini doğurmuştur. Bunlar:

Tefsir: Kur'an-ı Kerim'i açıklayan ve yorumlayan bilimdir. Bu bilimle uğraşanlara **müfessir** denir. En ünlü müfessirler Taberi, Zemahşeri ve İbn-i Mesud idi.

Hadis: Hz. Muhammed'in Müslümanları aydınlatmak için söylediği sözlere hadis, yapmış olduğu davranışlara sünnet denir. Bu konularla ilgili bilime **hadis bilimi** adı verilir. Kur'an-ı Kerim'den sonra İslâm Dini'nin ikinci ana kaynağıdır. Hadis bilimiyle uğraşanlara **muhaddis** denir. En ünlü muhaddisler; **Buhari, Müslim, Ebû Davud, Tirmizi, İbn-i Mâce ve Neseî**

Fıkıh: Kur'an-ı kerim'i ve hadisleri temel alan İslâm hukukudur. Bu bilimle uğraşanlara **fakih** ve fakihlerin verdikleri karara da **icthâh** denirdi.

Kelâm: Allah'ın birliğini, sıfatlarını, peygamberlik ve ahretle ilgili konuları akıl ve mantık yoluyla ispat eden bilimdir. En ünlü kelimciler; **Farabî, İbn-i Sina ve Gazâlî** idi.

b. Pozitif Bilimler (Sosyal ve Fen Bilimleri)**Tarih:**

İslâm tarihçileri, İslâm tarihinin yanı sıra dünya tarihi ile ilgili eserler de verdiler. En ünlü tarihçiler; **Taberî, İbnü'l Esir, Mesudî ve İbn-i Haldun** idi.

Coğrafya:

İslâm ülkelerinin sınırları genişledikçe bu ülkeleri gezen seyyahlar ve bilim adamları arttı. **Mesudî, İdrisî, İbn-i Havkal Mukaddesî ve İbn-i Batuta** coğrafiya alanında eserler yazmışlar.

Astronomi:

İslâm dünyasında astronomiyle ilk olarak **Fezârî** ilgilendi. **Usturlap** adı verilen bir aletle yıldızların hareketlerini izlemiş, Güneş ve Ay tutulmalarının zamanını tahmin etmişti. Gece ve gündüzlerin kısalıp uzamasını gösteren cetveller hazırlamıştı. **El Harezmi** ise, astronomi cetvelleri hazırlayarak yıldızların hareketlerini izlemişti. **El Birûnî** dünyanın başlıca şehirlerinin enlem ve boylamlarını bulmuştur. **Mısırlı İbn-i Yusuf** sarkacı keşfetmiştir. Bu dönemde rasathaneler kurulmuştur.

Matematik:

Araplar Hint rakamlarını alarak matematikte kullandılar. Bu sayede **cebir (matematik), trigonometri ve logaritmayı** buldular. Sözü edilen alanlarda birçok eser verdiler. Bu eserlerden Harezmi'nin **Hisabe'l Cebr** adlı eseri, Avrupa dillerine çevrildi ve Avrupa'daki üniversitelerde yıllarca okutuldu. **Muhammed İbn-i Musa** yerin meridyen dairesini ölçmüş, **İbn-i Cemsid** ise ondalık kesir sistemini bulmuştur.

Kimya:

İslâm dünyasında bilinen en ünlü kimyacı **Câbir İbn-i Hayyan'dır**. Hayyan, ilk hassas teraziyi kullanmış, çeşitli madenlerin alaşımlarıyla yapay altın yapmaya çalışmıştır. Kumaş ve deri boyama yöntemlerini geliştirmiştir. **Riyazî** ise; sülfürik asidi bulmuştur.

Tıp ve Eczacılık:

Bu alanda en ünlü bilim adamları **İbn-i Sina ve Razi** idi. **İbn-i Sina'nın El Kanun Fi't Tıbb** (Tıbbın Kanunu) adlı eseri 500 yıl boyunca Avrupa'da temel tıp kitabı olarak okutulmuştur. Yine Razi'nin **çiçek ve kızamık** hastalıklarını konu edindiği eserleri de Avrupa'da okutulmuştur.

İslâm bilim adamları, birçok hastalığın tedavisi için çeşitli bitkilerden ilâçlar yaptılar.

Felsefe:

İslâm dünyasında felsefe bilimi, İlk Çağ Yunan eserlerinin incelenmesiyle başladı. Yunan filozoflarının görüşleri temel alınarak yeni görüşler ortaya konuldu. İslâm felsefesi buna bağlı olarak geliştirildi. En ünlü İslâm felsefecileri; **Kindi, Farabi, İbn-i Sina ve İbn-i Rüşd** idi

Kısa-Kısa:

-40 yaşın üstünde olan erkeklerin katıldığı Mekke'nin ileri gelenleri, **Darü'n-Nedve** denilen yönetim merkezinde, kentin yönetimi ile ilgili toplantılar yapar ve Mekke ile ilgili kararlar alırlardı.

-Araplar, hac mevsimini kapsayan aylarda kavgadan uzak kalırlardı. Bu nedenle kavgasız geçen bu zamana haram aylar denirdi.

-Arabistan'da puta tapanların yanı sıra Musevilik ve Hristiyanlık gibi tek tanrılı dinler de bulunuyordu. Ayrıca putlara tapmayan, Allah'ın bir olduğuna inanan kişiler de vardı. Bunlara **Hanif** denirdi.

-Arapların çoğu göçebeydi. Göçebe yaşam sürdüren Araplara **bedevi** denirdi.

-Arapça, zengin ve gelişmiş bir dil olup Sami dil ailesindendir. İslâmiyet öncesi Arap edebiyatına ait eserler daha çok, hitabet ile şiir dalında verilmiştir. Mekke'de her yıl **Ukâz** Panayır'ı açılır ve burada şiir yarışmaları düzenlenirdi. Burada düzenlenen yarışmada birinci gelen şiirler, bir yıl boyunca Kâbe'nin duvarına asılırdı.

-745 yılında Horasan'da Ebu Müslim'in Emevilere karşı başlattığı ayaklanma kısa zamanda gelişti. Ayaklanmanın başarılı olması üzerine Irak'a giren Ebu Müslim, Abbasoğullarından Ebul Abbas Abdullah'ı halife ilan etti (750) Son Emevi halifesi Mervan, Abbasi taraftarları ile yaptığı savaşta yenildi ve Mısır'a kaçtı. Bütün Emevi soyu kılıçtan geçirildi.

-Harun Reşit'in çocukları Emin, Memun ve Mutasım dönemlerinde bilim, kültür ve sanat alanlarında büyük gelişmeler oldu.

İSLÂM KÜLTÜR VE MEDENİYETİ:

Ordu: Her erkek asker sayılırdı. İlk kez Hz. Muhammet zamanında kuruldu.

-**Askerlik;** İslamiyet'te Cihat fikrinden dolayı bütün erkekler asker sayılırdı.

-**Donanma;** Donanma ilk kez üçüncü Halife Hz. Osman zamanında kurulmuştur. Emeviler; Suriye Filistin ve Afrika'da donanma kurmuşlardı.

-İslâm dininin temeli olan Kur'an, aynı zamanda İslâm medeniyetinin de temeli olmuştur. İslâm medeniyetinin ilk kurucusu olan Araplar, İslâmiyet öncesi dönemde önemli bir medeniyete sahip

değillerdi. Araplar, İslâmiyet'in verdiği inanç ve heyecanla bir millet haline geldiler.

-Tıp alanında **Yunan ve İran** etkisinde kalındı ise de daha sonra **Ebu Bekir Er Razi, İbni Sina** gibi ünlü İslâm tabipleri yetişti. Matematikte Hint rakamlarını kullanan Müslümanlar, bu sayede cebir (Matematik) **trignometri ve logaritmayı** buldular.

-Müslümanlar; matematikte "**sıfır**" rakamını bularak matematiğin gelişmesine büyük katkıda bulundular. El-Harizm'in Cebir kitabı, Avrupa'da matematiğin öğrenilmesini sağladı.

-İbn-Haldun, İbn-i Rüşd, Farabi, İbn-i Sina gibi büyük filozofların görüş ve düşünceleri Avrupa'da uzun yıllar etkisini sürdürdü. Bu düşünceler, batıda akılcı düşüncenin de gelişmesine büyük etki yaptı.

-Dört halife seçimle iş başına gelmiştir.

-Emeviler zamanında Halifelik saltanat haline geldi.

-Abbasiiler zamanında halifelere yardımcı vezirlik makamları kuruldu. Devlet işleri "**divan**" denilen bir mecliste görüşülmeye başlandı.

-İlk **Adli Teşkilat** Hz. Ömer zamanından kuruldu. Mahkemelere kadılar tayin edildi. İslâm ülkelerinde Müslüman olmayanların hak ve görevleri belirli kurallara bağlandı. Emeviler döneminde, mahkemelerde görüşülen davalar, mahkeme defterlerine kayıt edilmeye başlandı. Kadılar nikâh kıymak ve vasiyetleri yerine getirmekle de görevlendirildiler.

-**Beytü'l Mal:** Devlete ait gelirlerin toplandığı hazineye Beytü'l Mal adı verilmiştir. Bu ilk kez II. Halife zamanında oluşturulmuştur.

-Hz. Peygamberimizin son seferi Tebuk seferidir.

-Müslümanların dini ve hukuki sorunları; "**Fıkıh**" kurallarına göre çözümlenirdi. Fıkıh, İslâm Hukuk demek olup temeli Kur'an ve hadislere dayanırdı.

-İlk altın ve gümüş para Emevi halifesi Abdülmelik zamanında basıldı. Altın paraya "**dinar**" gümüş paraya "**dirhem**" denirdi.

-Arap olmayan Müslümanlara "**mevali**" gayr-i müslümlere ise "**zimmiler**" denirdi.

, -**Bağdat, Kahire Şam, Kurtuba** bilim ve kültür merkezleri durumuna gelmişti.

-Avrupalılar, teknik alanında da birçok şeyi İslâm dünyasından öğrendiler (Kağıt yapımı, barut, matbaa,)

Beytü'l Mal: Devlet hazinesi

Öşür: Müslüman halktan alınan onda bir (1/10) oranında toprak vergisi.

Haraç: Müslüman olmayanlardan alınan toprak vergisi

Cizye: Sağlıklı gayrimüslim erkeklerden askerlik görevi karılığı alınan vergiye denir.

*Hz. Muhammed'in hayatını konu alan eserlere

Siyer savaşlarını konu alan eserlere de **Megâzi** adı verilir.

*İlk araştırma okulu Abbasi Halifesi Memun tarafından Bağdat'ta "Beytü'l Hikme" adıyla açıldı.

* Nizamü'l Mülk tarafından Bağdat'ta kurulan

Nizamiye Medresesi dönemin en büyük eğitim-öğretim kurumu olmuştur.

* **Kurtuba Medresesi:** Endülüslerin kurduğu bu medrese'de Müslümanların yanı sıra dünyanın diğer

taraflarından gelen öğrenciler de katılmış ve burada ders almışlardır.

-Mekkelilerin İslâmiyet'e karşı çıkmalarının sebepleri:

- a) Zenginlerin ekonomik çıkarlarını kaybetmekten korkmaları
- b) İslâmiyet'in puta tapıcılığı reddetmesi
- c) İslâmiyet'in insanları köle ve soylu ayrımı yapmadan eşit kabul etmesi
- ç) Mekkelilerin geleneklerine bağlı olmaları
- d) İslâmiyet'in öldükten sonra dirilme inancını getirmesi
- e) İslamiyet'in kabile üstünlüğü anlayışını ve kötü alışkanlıkları reddetmesi

ÜNİTE KONULARI İLE İLGİLİ CEVAPLI TEST SORULARI

1. İslâm tarihinde,

I. İslamiyet'te ilk ayrılıkların başlaması

II. İlk İslami paranın basılması

III. Müslümanların Mısır'ı fethetmesi

IV. İslam Devleti'nin "Arap Devleti" haline gelmesi

V. Vezirlik görevinin ilk kez ortaya çıkması

olaylarından hangileri Emeviler döneminde gerçekleşmiştir?

- A) I ve II B) II ve IV C) III ve V
D) V ve IV E) IV ve V

2. İslam dünyasının ünlü bilginlerinden İbni Sina'nın "Kanun" adlı eseri Batılılar tarafından on beş defa Latince'ye çevrilerek tıp öğretiminde kullanılmıştır.

Bu durum aşağıdaki genellemelerden hangisini doğrulamaz?

- A) İslam dini bilimsel gelişmelere açıktır.
B) Pozitif bilimlerde İslam bilginlerinin de hizmeti vardır.
C) Tıp alanında da İslam bilgini yetişmiştir.
D) Pozitif bilimler İslamiyet'le birlikte doğmuştur.
E) Batı dünyası İslam bilginlerinden yararlanmıştır.

3. Hz. Muhammed döneminde, İslamiyet'i kabul etmiş, puta tapmaktan henüz ayrılmış kişilerin anılarını canlandırmamak için resim ve heykel yasaklanmış; bu yasağa rağmen Emeviler döneminde Kasr-ül Hayr Sarayı, Abbasiler döneminde ise Balkuvara Sarayı resim, kabartma ve heykellerle süslenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi, İslam Devletinin kuruluşunda Abbasiler dönemine kadar geçen zaman içinde sanat anlayışındaki bu değişikliğin nedenlerinden biridir?

- A) Sınırların genişlemesi sonucu değişik kültürlerle ilişkiye girilmesi
B) İslam Devleti'nin ekonomik yönden güçlü olması
C) Din ile devlet işlerinin birbirinden ayrılması
D) İslamiyet ile ayrılıkların başlaması
E) Emeviler döneminde halifelüğün saltanat haline getirilmesi

4. Dört Halife Dönemi'nde bütün Müslümanlar kardeş kabul edildiği halde, Emeviler döneminde Araplar diğer Müslümanlardan üstün görülmüştür. Emeviler dönemindeki bu anlayış aşağıdakilerden hangisine ortam hazırlamıştır?

- A) Hukuk alanında ilk örgütlenmenin başlamasına
B) Arap Yarımadası'nda İslamiyet'in yayılmasına
C) Kur'an nüshalarının eyaletlere gönderilmesine
D) Değişik kültürlerden insanların bir arada yaşamasına
E) Siyasi kargaşaların doğmasına

5. Aşağıdakilerden hangisi, İslamiyet, Hristiyanlık ve Musevilik dinlerinin ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) Bir peygambere gelen vahiy sonucu kurulmuş olma
B) Kutsal kitaba dayanma
C) İbadet yerlerine sahip olma
D) Ahlaki değerlere büyük önem verme
E) Belli bir kavme ait olma

6. Aşağıdaki savaşlardan hangisi Müslüman Arapların Horasan'a kadar ilerlemelerine ve sonraki yıllarda Türklerin Müslüman olmalarına ortam hazırlamıştır?

- A) Huneyn Savaşı B) Siffin Savaşı C) Puvatya Savaşı

D) Nihavend Savaşı

E) Tebük Savaşı

7. Aşağıdakilerden hangisi Hz. Muhammed döneminde gerçekleşmiştir?

- A) Hakem Olayı B) Kerbela Olayı C) Hicret
D) Kur'an'ın toplanması E) Deve Olayı (Çemel Vakası)

8. Suriye, Filistin ve Mısır'da İslam hâkimiyeti aşağıdaki devirlerin hangisinde başlamıştır?

- A) Memlûkler Devri B) Dört Halife Devri
C) Emeviler Devri D) Abbasiler Devri
E) Fatımiler Devri

9. Hz. Ebubekir döneminde;

- Yalancı peygamberler ortadan kaldırılmış
- İç ayaklanmalar bastırılmış,
- Dinlerinden dönen Arap kabilelerinin yeniden Müslüman olmaları sağlanmıştır.

Hz. Ebubekir dönemindeki bu gelişmelerin tümü birlikte düşünüldüğünde bunlar, aşağıdakilerden hangisinin bir kanıtıdır?

- A) Ayaklanmaların ekonomik nedenlerle çıktığının
B) Mezhep ayrılıklarına son verildiğinin
C) Dini ve siyasi yönden etkinlik kazanıldığının
D) Halifelik seçiminde kabilelerin etkili olduğunun
E) Arap kabileleri arasında göçebe hayatının yaygınlaştığının

10. Yeni bir felsefi görüşü veya sanat akımı yaymaya çalışanlar gibi Hz. Muhammed de İslam dinini yayarken başlangıçta büyük tepkiyle karşılaşmıştır.

Bu duruma bakarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplumların alışkanlıklarını değiştirmek zordur.
B) Sosyal gelişmeler kentleşmenin bir sonucudur.
C) Dinde, düşüncede ve yönetimde eski uygulamalar geçerlidir.
D) İnsan hak ve Özgürlüklerinin belirli sınırları vardır.
E) Sanat etkinliklerinde dinlerin etkisi vardır.

11. Bizans İmparatorluğunda hükümrânlık makamı kendine güvenen ve yeterince güçlü olan kişiler ele geçirebilirdi.

Bu durum Bizans İmparatorluğunda aşağıdakilerden hangisine neden olmuştur?

- A) Hükümdarların yetkilerinin sınırlandırılmasına
B) Dinin devlet yönetiminde etkisinin azalmasına
C) Askeri ve sivil yönetimin birbirinden ayrılmasına
D) Birden fazla soyun yönetime gelmesine
E) Ülkenin küçük eyaletlere bölünmesine

12. Hicret'ten sonra Hz. Muhammed Medine halkına, savaşlara kimlerin katılacağına karar verme yetkisinin kendisine ait olduğunu, Müslüman olsun olmasın herkesin eşit haklara sahip olacağını, dış baskıya karşı birlikte harekete edileceğini duyurmuştur.

Bu duyuru aşağıdakilerden hangisine kanıt olabilir?

- A) Hicret'in, yeni bir takvimin başlangıcı kabul edildiğine
B) Yeni bir devletin temellerinin atılmakta olduğuna
C) Ülke savunmasının Müslümanlara bırakıldığına
D) Askerliğin meslek haline getirildiğine

E) Askeri ve siyasi işlerin birbirinden ayrıldığına

13. Aşağıdakilerden hangisini Hz. Ömer döneminde İslam devletinin sınırlarını hızla genişletmesi ile birlikte görülen bir gelişme değildir?

- A) Adli teşkilatın kurulması
- B) Ülkenin büyük illere ayrılması
- C) Devamlı ordugâhların kurulması
- D) Halifeliğin saltanat haline getirilmesi
- E) Vergi sisteminin yeniden düzenlenmesi

14. İslam tarihinde fethedilen yerlerin yönetim birimlerine ayrılmasına ilk defa kimin zamanında başlanmıştır?

- A) Hz. Muhammed
- B) Hz. Ali
- C) Hz. Ömer
- D) Hz. Osman
- E) Hz. Ebubekir

15. Aşağıdakilerden hangisi Mekkelilerin Hicret'ten sonra Medine'de toplanan Müslümanları bir güç olarak kabul ettiklerini gösteren bir kanıt değildir?

- A) Kervan ticaretini sürdürmeleri
- B) Medineliler'e karşı Uhut Savaşı'nı yapmaları
- C) Müslümanlara karşı baskılarını artırmaları
- D) Müslümanların Kabe'yi ziyaretlerini engellemeye çalışmaları
- E) Hz. Muhammed'le Hudeybiye Antlaşması'nı imzalamaları

16. Aşağıdakilerden hangisi, İslam tarihinde yalnız Dört Halife Dönemi'nin Özelliklerinden biridir?

- A) Devlet başkanlarının seçim sonucunda belirlenmesi
- B) İslamiyet'in Arap Yarımadası'nın dışında da yayılması
- C) Arap aileleri arasındaki geçimsizliğin sürmesi
- D) Yöneticilere halife denmesi
- E) İslam dinindeki ayrılıkların sürmesi

17. İslâmiyet'ten önce Mekke'ye gelen Araplar, kurdukları büyük panayırda alışveriş yaparlar, eğlenceler ve spor karşılaşmaları düzenler, sonra da Kabe'deki putları ziyaret ederlerdi. Aşağıdakilerden hangisi, bu parçadan çıkarılabilecek bir sonuç değildir?

- A) Mekke'nin kutsal bir şehir olduğu
- B) Arapların ticarete önem verdikleri
- C) Arapların çok tanrılı dine inandıkları
- D) Kutsal yerlerin ziyaret edilmekte olduğu
- E) Araplar arasında siyasi birlik bulunduğu

18. İslamiyet'te dini yaymak için yapılan savaşlar kutsal sayılmış, diğer yandan İslam devletlerinde Müslüman olmayan tebaaya, özel vergiler gibi belli koşullarda, din serbestliği tanınmıştır.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesi olamaz?

- A) Devlet yönetiminde hoşgörü olduğunun
- B) Devlet gelirlerinin artırıldığıının
- C) Çeşitli vergilerin alındığının
- D) İslâmiyet'in yayılması için çaba harcandığının
- E) Müslüman olmayanların yönetime katıldıklarının

19. Hz. Muhammed, aşağıdaki savaşların hangisiyle Şam ticaret yolunun güvenliğini sağlamıştır?

- A) Bedir-Savaşı
- B) Uhut Savaşı
- C) Hayber Savaşı
- D) Hendek Savaşı
- E) Huneyn Savaşı

20. Müslüman Araplar aşağıdaki savaşların hangisiyle, Medine'yi savunacak bir güce eriştiklerini Kureyş ve diğer Arap kabilelerine kanıtlamışlardır?

- A) Tebuk Savaşı
- B) Uhut Savaşı
- C) Hayber Savaşı
- D) Hendek Savaşı
- E) Huneyn Savaşı

21. İslamiyet'in ilk yıllarında Arapların özgün bir mimarileri yokken, giderek mimaride belirgin bir Arap Sanatı ve üslubu doğmuştur.

Bu kültürel gelişmeyi sağlayan başlıca etken, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çok tanrılı dinler
- B) Eski Arap uygarlığı
- G) Arap-Çin ilişkileri
- D) Fethedilen ülkelerin kültürleri
- E) Hellen uygarlığı

22. Aşağıdakilerden hangisi, İslamiyet'te Kerbela, Cemel, Hakem olaylarının meydana gelmesindeki ortak nedenlerden biridir?

- A) Görüş ayrılıklarının ortaya çıkması
- B) Saltanat sistemine geçilmesi
- C) Sınırların çok genişlemiş olması
- D) Yezidin halife olması
- E) İslam Devleti'nin bir Arap Devleti haline gelmesi

23. Abbasi Devleti'nde Emirü'l-Ümeralar'ın askeri ve idari yetkilerinin giderek artması aşağıdakilerden hangisinde etkili olmuştur?

- A) Müslüman olmayanlardan vergi alınmasında
- B) Kadılık teşkilatının yaygınlaşmasında
- C) Halifeliğin saltanat haline gelmesinde
- D) Arap milliyetçiliğinin ortaya çıkmasında
- E) Ülkenin parçalanmasında

Cevap Anahtarı:

1-b , 2-d , 3-c, 4-e , 5-e , 6-d , 7-c, 8-b , 9-c , 10-a , 11-d , 12-b , 13-d , 14-c , 15-a , 16-a , 17-e , 18-e , 19-c , 20-d , 21-d , 22-a , 23-e

